

Ấn Độ: Khảo cổ tháp Kesariya, hé lộ “bí mật” hoành tráng dưới lòng đất

ISSN: 2734-9195 15:54 24/06/2025

Với kiến trúc tráng lệ và giá trị lịch sử, tâm linh đặc biệt, tháp Kesariya đã được chính quyền bang Bihar định hướng phát triển thành điểm đến du lịch trọng điểm.

Mới đây, Cục Khảo cổ Ấn Độ (ASI) đã tiến hành một đợt khai quật mới tại tháp Kesariya, còn gọi là tháp Tejpur Deora, tọa lạc tại bang Bihar, miền Đông Ấn Độ.

Phát hiện mới nhất cho thấy, tháp Kesariya ẩn chứa thêm một tầng kiến trúc nằm dưới mặt đất hiện nay, mở ra nhận định rằng di tích này còn ẩn tượng và quy mô hơn những gì từng được biết đến.

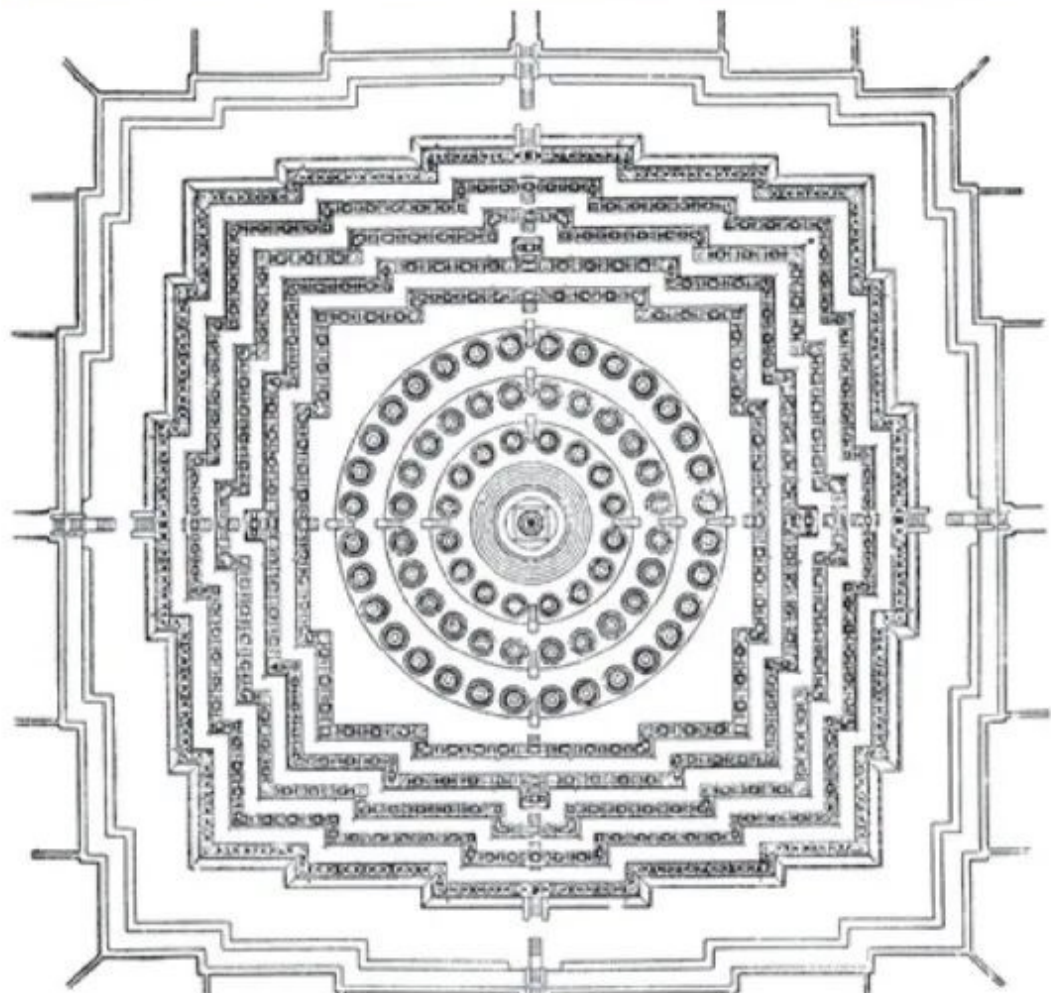

Tháp Kesariya. Ảnh: newindianexpress.com

Trong một chia sẻ trên mạng xã hội chính thức, ASI cho biết: “Nhiều hố khai quật đã được tiến hành ở sườn Đông và các tầng bậc của tháp Kesariya, hé lộ các cấu trúc như tường gạch, hệ thống rãnh thoát nước, và nền đất nén. Phía Tây Bắc của tháp chính, chúng tôi phát hiện một đoạn đường gạch bao quanh bên ngoài, chạy theo hình bán nguyệt từ Bắc xuống Nam, tuy một số đoạn đã bị mất dấu”.

Tháp Kesariya nằm cách thành phố Patna 110 km, thuộc huyện Đông Champaran, bang Bihar. Đây là một trong những di tích Phật giáo cổ đại lớn nhất thế giới và được cho là do Hoàng đế Ashoka xây dựng vào khoảng thế kỷ thứ III trước Công nguyên. Với chiều cao vượt trội, ngọn tháp vươn mình trên một ngọn đồi giữa vùng đồng bằng, nằm giữa hai thánh địa quan trọng của Phật giáo là Vaishali và Kushinagar.

Theo truyền thống Phật giáo, Vaishali - kinh đô của tộc Licchavi thuộc liên minh Vajji, là nơi đức Phật đã thuyết giảng bài pháp cuối cùng trước khi nhập diệt tại Kushinagar. Khi Ngài rời Vaishali, người dân Licchavi vì quyến luyến nên đã tiễn đưa suốt chặng đường dài. Để an ủi và giữ họ ở lại, đức Phật đã trao lại bát khất thực của mình như một kỷ vật. Vì thế, tháp Kesariya được xác định là một “tháp sử dụng” (paribhogika stupa), nơi lưu giữ di vật từng thuộc về đức Phật.

Điểm tương đồng Borobudur và Kesariya Stupa. Ảnh: wikipedia.org

Tháp Kesariya có nhiều nét tương đồng kiến trúc với ngôi đền Borobudur tại Indonesia. Cả hai đều được thiết kế theo dạng mandala hình tròn, với nhiều tầng bậc và các tượng Phật trong hốc nhỏ. Cũng giống như Borobudur, tháp Kesariya được xây trên đỉnh đồi, tạo thế cao vút giữa không gian thiên nhiên rộng mở.

Tháp Kesariya được phát hiện bởi ASI vào năm 1998, sau đó có các đợt khai quật bổ sung vào giai đoạn 2018-2019 và mới nhất là năm 2024.

Theo các nhà nghiên cứu của ASI: *“Các phát hiện mới cho thấy có một tầng bậc khác nằm sâu dưới nền đất hiện tại, điều này đồng nghĩa với việc kích thước tổng thể của tháp có thể còn lớn hơn đáng kể so với ước tính ban đầu”*.

Hiện tại, tháp cao khoảng 31 mét, có đường kính đáy 122 mét và cấu trúc gồm nhiều tầng hình tròn. Theo báo cáo, có ít nhất bảy tầng hình tròn, trên đó là một khối tháp gạch đặc có thể cao từ 24-27 mét. Trước trận động đất năm 1934 tại Bihar, chiều cao ước tính của tháp lên tới 37 mét và vào thời kỳ Phật giáo hưng thịnh, tháp có thể đạt 43 mét.

Ảnh: newindianexpress.com

Đại diện ASI cho biết: *“Hiện nay có sáu tầng bậc lộ rõ trên mặt đất. Mỗi tầng đều có các ô nhỏ và toàn bộ kiến trúc được bao phủ bởi một trụ tròn bằng gạch đặc. Một hình ảnh đáng chú ý được phát hiện tại góc phía Bắc là phần dưới của tượng đức Phật ngồi bằng thạch cao (stucco), đặt tựa vào bức tường trung tâm. Ngoài ra, trong ô trung tâm còn phát hiện phần dưới của một tượng Phật ngồi nhỏ”*.

Phần đường viền gạch bao quanh tháp, vốn là lối đi nhiều Phật, cũng được xác định chạy theo hình bán nguyệt từ Bắc xuống Nam. Tuy nhiên, một số đoạn của lối đi đã bị sụt lở hoặc biến mất do thời gian và tác động môi trường.

Với kiến trúc tráng lệ và giá trị lịch sử, tâm linh đặc biệt, tháp Kesariya đã được chính quyền bang Bihar định hướng phát triển thành điểm đến du lịch trọng điểm. Trong chuyến thăm tháng 12/2003, Thủ hiến bang Bihar, ông Nitish Kumar đã khởi xướng chương trình phục dựng và quảng bá tháp Kesariya. Ông đã khánh thành một nhà hàng, một nhà khách 8 phòng, trung tâm du lịch và đặc biệt là đặt viên đá khởi công dự án mô phỏng tháp Kesariya để tái hiện phần bị sụp đổ, nhằm phục vụ du khách và những người đến khảo cứu.

Tác giả: **Dipen Barua**/Chuyển ngữ và biên tập: **Thường Nguyên**

Nguồn: buddhistdoor.net